

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS
MOKESČIŲ ADMINISTRAVIMO ĮSTATYMO NR. IX-2112 40 STRAIPSNIO
PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 42⁴ STRAIPSNIU
ĮSTATYMO NR. XIV-293 3 STRAIPSNIO PAKEITIMO
ĮSTATYMO PROJEKTO
AIŠKINAMASIS RAŠTAS**

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai:

Lietuvos Respublikos Mokesčių administravimo įstatymo Nr. IX-2112 40 straipsnio pakeitimo ir įstatymo papildymo 42⁴ straipsniu įstatymo NR. XIV-293 3 straipsnio pakeitimas (toliau – Projektas) inicijuotas atsižvelgiant į praktinius iššūkius, susijusius su Valstybinei mokesčių inspekcijai (VMI) teikiamų duomenų apdorojimu ir kontrolės procesų efektyvumu.

Šiuo metu galiojantis reikalavimas, pagal kurį tam tikri mokesčių mokėtojai privalo pradėti teikti duomenis nuo 2025 m. gegužės 1 d., gali sukelti nepagrįstą administracinę ir finansinę naštą verslo subjektams.

Ekonomikos ir inovacijų ministerija (EIMIN) atkreipia dėmesį į problemas, susijusias su kasos aparatų sertifikavimo procesu, kurį stabdo Lietuvos metrologijos inspekcijos (LMI) riboti žmogiškieji ir finansiniai ištekliai. Šiuo metu ekspertizės laukia 57 kasos aparatai, tačiau juos vertina tik du specialistai, kuriems vieno aparato tikrinimas užtrunka 16 darbo dienų. Iki šios dienos sertifikuoti tik du kasos aparatai, todėl kyla rizika, kad iki 2025 m. gruodžio 31 d. visi įrenginiai nebus įvertinti laiku. Situaciją dar labiau apsunkina nuo 2025 m. sausio 1 d. įsigalioję teisės aktai, kurie panaikino supaprastintą procedūrą, leidusią pradėti naudoti kasos aparatus dar nebaigus pilnos ekspertizės. Dėl to ypač nukentės smulkieji verslininkai, kurie negali laiku įsigyti ir pradėti naudoti sertifikuotų aparatų, o jų veikla gali būti trikdoma.

Dėl šios priežasties būtina atidėti privalomo duomenų teikimo terminą iki 2027 m. gegužės 1 d., sudarant galimybes tinkamai pasiruošti pokyčiams ir išvengti galimų verslo veiklos trikdžių.

Pagrindinis šio Projekto tikslas – sudaryti sąlygas mokesčių mokėtojams prisitaikyti prie naujų reikalavimų, atidedant privalomą duomenų teikimo terminą iki 2027 m. gegužės 1 d. ir taip užtikrinti sklandesnę perėjimą prie naujos tvarkos bei užtikrinti tinkamą technologinių sistemų pritaikymą.

Projekto uždaviniai:

1. Sumažinti administracinę naštą mokesčių mokėtojams, suteikiant papildomą laiką pasiruošti duomenų teikimui.

2. Prisidėti prie skaidresnės ir veiksmingesnės mokesčių administravimo sistemos kūrimo, užtikrinant tinkamą techninį ir organizacinį pasirengimą.

3. Užtikrinti, kad smulkieji verslininkai, nebūtų neproporcingai paveikti šių reikalavimų ir galėtų išvengti veiklos trikdžių dėl vėluojančio technologinio pasirengimo.

Pasiūlytas pakeitimas leis mokesčių mokėtojams laipsniškai prisitaikyti prie naujų reikalavimų, sumažins reguliavimo naštą ir užtikrins racionalų institucijų išteklių panaudojimą.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai:

Lietuvos Respublikos Seimo narys Robertas Kaunas ir Lietuvos Respublikos Seimo narė Birutė Vėsaitė.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai:

Šiuo metu teisiniai santykiai, susiję su atsiskaitymų už parduodamas prekes ir paslaugas duomenų teikimu VMI, yra reglamentuojami MAĮ 40 ir 42⁴ straipsniuose. Pakeitimai buvo įgyvendinti įstatymu Nr. XIV-293.

MAĮ 40 straipsnis numato mokesčių mokėtojų pareigą fiksuoti ir pateikti VMI atsiskaitymų duomenis, nustatytais atvejais, būdais ir tvarka. Šis reikalavimas taikomas visiems subjektams, kurie parduoda prekes arba teikia paslaugas, o konkrečias duomenų teikimo sąlygas nustato centrinis mokesčių administratorius.

MAĮ 42⁴ straipsnis įpareigoja mokesčių mokėtojus privalomai teikti atsiskaitymų duomenis VMI, o šių duomenų detalizavimą bei teikimo terminus ir tvarką nustato centrinis mokesčių administratorius. Mokesčių mokėtojai, neįtraukti į įstatyme Nr. XIV-293 nurodytas ankstesnes grupes, šiuos duomenis turėtų pradėti teikti nuo 2025 m. gegužės 1 d.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama:

Projektu siūloma atidėti prievolės teikti duomenis VMI įsigaliojimo terminą kitiems mokesčių mokėtojams iki 2027 m. gegužės 1 d. Pakeitimas suteiktų verslo subjektams daugiau laiko prisitaikyti prie naujų reikalavimų ir įsidiesti būtiną infrastruktūrą. Tai sumažintų administracinę naštą ir padėtų išvengti galimų technologinių trikdžių. Lietuvos metrologijos inspekcija (LMI) turėtų pakankamai laiko atlikti reikiamas ekspertizes. Šiuo metu ekspertizių atlikimo tempas yra ribotas, o darbuotojų skaičius nepakankamas. Ilgesnis pereinamasis laikotarpis užtikrintų sklandų procesų įgyvendinimą. Taip būtų išvengta staigių reguliavimo pokyčių ir galimų sankcijų dėl nepritaikytos sistemos. Optimizavus terminus, būtų užtikrintas skaidrus ir efektyvus mokesčių administravimas. Sprendimas taip pat leistų sumažinti įmonių išlaidas, susijusias su skubiu reikalavimų įgyvendinimu.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant įstatymo projektą toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta:

Priėmus įstatymo projektą, neigiamų pasekmių nenumatoma.

6. Kokią įtaką priimtas įstatymas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai: Priimtas įstatymas įtakos kriminogeninei situacijai, korupcijai neturės.

7. Kaip įstatymo įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai:

Priimtas įstatymas gali turėti teigiamą įtaką. Įstatymo įgyvendinimo atidėjimas iki 2027 m. gegužės 1 d. sumažins staigią administracinę naštą verslui, leisdamas jam sklandžiau prisitaikyti prie naujų reikalavimų. Tai suteiks daugiau laiko investuoti į technologinius sprendimus ir optimizuoti veiklos procesus, mažinant papildomas sąnaudas.

8. Ar įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams:

Įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams.

9. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios:

Priėmus teikiamą įstatymo projektą kitų Lietuvos Respublikos įstatymų keisti nereikės.

10. Ar įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka:

Įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos įstatymo ir Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo reikalavimų.

11.Ar įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus:

Įstatymo projektas neprieštarauja Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatomis ir Europos Sąjungos teisės aktams.

12.Jeigu įstatymui įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turėtų priimti:

Lietuvos Respublikos Vyriausybė.

13.Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais):

Nėra numatomas papildomų išlaidų poreikis.

14.Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados:

Negauta.

15.Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis:

Mokesčių administravimas, Atsiskaitymų duomenų teikimas, Mokestinė prievolė

16.Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai:

Nėra.
